

שבת דף מ

אתמר: חמין שהוחמו מערב שבת;

רב אמר: למחר רוחץ בהן כל גופו אבר אבר, ושמאל אמר: לא התירו לרוחץ אלא פניו ידיו ורגליו.

קושי 1 על רב: מיתיבי: **חמין שהוחמו מערב שבת - למחר רוחץ בהן פניו ידיו ורגליו, אבל לא כל גופו, תיובתא דרב!**

תירוץ: אמר לך רב: לא כל גופו - בבת אחת, אלא אבר אבר.

קושי: והא פניו ידיו ורגליו קתני!

תירוץ: כעין פניו ידיו ורגליו.

קושי 2 על רב: תא שמע: **לא התירו לרוחץ בחמין שהוחמו מערב שבת, אלא פניו ידיו ורגליו!**
תירוץ: הכא נמי: כעין פניו ידיו ורגליו.

חיזוק לשיטת שמואל: תניא כוותיה דשמואל: **חמין שהוחמו מערב שבת, למחר רוחץ בהן פניו ידיו ורגליו, אבל לא כל גופו אבר אבר, ואין צריך לומר חמין שהוחמו ביום טוב.**

גירסת רבה בשיטת רב: רבה מתני לה להא שמעתא דרב בהאי לישנא: חמין שהוחמו מערב שבת, למחר, אמר רב: רוחץ בהן כל גופו, ומשייר אבר אחד.

קושי על רבה: איתיביה כל הני תיובתא - תיובתא.

ניסיון להבין איך רבה נהג - כרב או כשמואל: אמר ליה רב יוסף לאביו: רבה מי קא עביד כשמעתיה דרב? - אמר ליה: לא ידענא.

קושי: מאי תיבעי ליה: פשיטא דלא עביד, דהא איתותב!

תירוץ: (דילמא) לא שמיעא ליה - ואי לא שמיעא ליה - ודאי עביד, דאמר אביו: כל מילי דמר עביד כרב, בר מהני תלת דעביד כשמואל: מטיילין מבגד לבגד, ומדליקין מנר לנר, והלכה כרבי שמעון בגרירה. - כחומרי דרב - עביד, כקולי דרב - לא עביד.

תנו רבנן: **מרחץ שפקקו נקביו מערב שבת, למוצאי שבת - רוחץ בו מיד. פקקו נקביו מערב יום טוב - למחר נכנס ומזיע, ויוצא ומשתטף בבית החיצון.**

אמר רבי יהודה: מעשה במרחץ של בני ברק שפקקו נקביו מערב יום טוב, למחר נכנס רבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא, והזיעו בו ויצאו ונשתטפו בבית החיצון. אלא שחמין שלו מחופין בנסרים. כשבא הדבר לפני חכמים, אמרו: אף על פי שאין חמין שלו מחופין בנסרין. ומשרבו עוברי עבירה התחילו לאסור. אמבטיאות של כרכין - מטייל בהן ואינו חושש.

שאלה: מאי עוברי עבירה? - דאמר רבי שמעון בן פזי אמר רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא:

1. בתחילה היו רוחצין בחמין שהוחמו מערב שבת,

2. התחילו הבלנים להחם בשבת ואומרים: מערב שבת הוחמו, אסרו את החמין והתירו את הזיעה.

3. ועדיין היו רוחצין בחמין, ואומרים מזיעין אנחנו. אסרו להן את הזיעה, והתירו חמי טבריה.

4. ועדיין היו רוחצין בחמי האור, ואומרים בחמי טבריה רחצנו - אסרו להן חמי טבריה והתירו להן את הצונן.

5. ראו שאין הדבר עומד להן - התירו להן חמי טבריה, וזיעה במקומה עומדת.

אמר רבא: האי מאן דעבר אדרבנן - שרי למיקרי ליה עבריינא, כמאן - כי האי תנא.

אמבטיאות של כרכים מטייל בהן ואינו חושש.

צמצום ההלכה: אמר רבא: דוקא כרכין, אבל דכפרים - לא.

הסבר: מאי טעמא? - כיון דזוטרין, נפיש הבליהו.

בריינות על עניינים קשורים לרחיצה:

1. תנו רבנן: **מתחמם אדם כנגד המדורה ויוצא ומשתטף בצונן, ובלבד שלא ישתטף בצונן ויתחמם כנגד המדורה, מפני שמפשיר מים שעליו.**

2. תנו רבנן: מיחם אדם אלונטית ומניחה על בני מעים בשבת, ובלבד שלא יביא קומקומוס של מים חמין ויניחנו על בני מעים בשבת, ודבר זה אפילו בחול אסור מפני הסכנה.

3. תנו רבנן: מביא אדם קיתון מים ומניחו כנגד המדורה, לא בשביל שיחמו, אלא בשביל שתפיג צינתן. רבי יהודה אומר: מביאה אשה פך של שמן ומניחתו כנגד המדורה, לא בשביל שיבשל אלא בשביל שיפשר. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אשה סכה ידה שמן ומחמתה כנגד המדורה, וסכה לבנה קטן, ואינה חוששת.

שאלה: איבעיא להו: שמן מה הוא לתנא קמא?
תשובה 1: רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו להתירא,
תשובה 2: רב נחמן בר יצחק אמר לאיסורא.

הסבר עמדתם:

רשב"ג	ר' יהודה	תנא קמא	לפי רבה ורב יוסף
שמן - יש בו משום בשול, והפשרו זהו בשולו	שמן יש בו משום בשול, והפשרו לא זה הוא בשולו	שמן אף על פי שהיד סולדת בו - מותר, שמן אין בו משום בשול	לפי רב נחמן בר יצחק
שמן יש בו משום בשול, והפשרו זהו בשולו	שמן יש בו משום בשול, והפשרו לא זהו בשולו	שמן אף על פי שאין היד סולדת בו - אסור, קסבר: שמן יש בו משום בשול, והפשרו זהו בשולו.	

קושי על רב נחמן: רבן שמעון בן גמליאל היינו תנא קמא!
תירוץ: איכא בינייהו כלאחר יד.

הלכה: אמר רב יהודה אמר שמואל: אחד שמן ואחד מים, יד סולדת בו - אסור, אין יד סולדת בו - מותר.
שאלה: והיכי דמי יד סולדת בו? אמר רחבא: כל שכריסו של תינוק נכוית.

סיפור: אמר רבי יצחק בר אבדימי: פעם אחת נכנסתי אחר רבי לבית המרחץ ובקשתי להניח לו פך של שמן באמבטי, ואמר לי: טול בכלי שני ותן.
לומדים הלכות אלו מהסיפור: שמע מינה תלת, שמע מינה:

1. שמן יש בו משום בשול,
2. כלי שני אינו מבשל,
3. הפשרו זהו בשולו.

קושי על הסיפור: היכי עביד הכי? והאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: בכל מקום מותר להרהר - חוץ מבית המרחץ ובית הכסא! וכי תימא בלשון חול אמר ליה, והאמר אביי: דברים של חול - מותר לאומרן בלשון קודש, של קודש - אסור לאומרן בלשון חול!
תירוץ: אפרושי מאיסורא שאני. תדע, דאמר רב יהודה אמר שמואל: מעשה בתלמידו של רבי מאיר שנכנס אחריו לבית המרחץ, ובקש להדיח קרקע. ואמר לו: אין מדיחין. לסוך לו קרקע, אמר לו: אין סכין. אלמא: אפרושי מאיסורא - שאני, הכא נמי: לאפרושי מאיסורא שאני.

עוד הלכה שאפשר ללמוד מהסיפור: אמר רבינא: שמע מינה, המבשל בחמי טבריא בשבת - חייב. דהא מעשה דרבי לאחר גזירה הוה, ואמר ליה: טול בכלי שני ותן.
קושי על הלכה זו: איני? והאמר רב חסדא: המבשל בחמי טבריא בשבת - פטור!
תירוץ: מאי חייב נמי דקאמר - מכת מרדות.

עוד סיפור כדי ללמד הלכה: אמר רבי זירא: אנא חזיתיה לרבי אבהו דשט באמבטי, ולא ידענא אי עקר אי לא עקר.

פשיטא דלא עקר. דתניא: לא ישוט אדם בכריכה מלאה מים, ואפילו עומדת בתצר!
 לא קשיא, הא - דלית ליה גידודי (שפה גבוהה), הא - דאית ליה גידודי.